

ОТЧЕТ

за дейността на Управление „Осигурителен надзор“ за периода 01.10.2013 г. – 31.12.2013 г.

Дейността на Управление „Осигурителен надзор“ през периода 01.10.2013 г. – 31.12.2013 г. е осъществена в следните направления:

I. Лицензионна дейност, разрешителни и одобрителни режими и нотификации в областта на допълнителното пенсионно осигуряване

A. Регулаторна дейност от компетентността на Комисията за финансов надзор като колективен орган

До началото на отчетното тримесечие на 2013 г. постъпиха общо 14 заявления за допускане до насрочения изпит за признаване на правоспособност на отговорен актюер, който се проведе в четири модула през периода 15.12.2013 г. – 25.01.2014 г. Работата по преписките е разпределена между Управление „Осигурителен надзор“ и Управление „Застрахователен надзор“. В Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор“ са разгледани и анализирани 7 от подадените заявления и съпътстващите ги документи, в резултат на което беше изготвен същият брой проекти на решения за допускане до изпит, приети от Комисията. След изтичане на нормативно определения срок за подаване на заявления за допускане до посочения изпит постъпи още едно искане, по което КФН се произнесе с мотивиран отказ. В края на отчетния период Комисията за финансов надзор, съгласно нормативните си правомощия, определи състава на изпитната комисия и прие документ, определящ реда за нейната работа.

В изпитната комисия взе участие представител на Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор“. На 15.12.2013 г. се проведе първият модул от изпита за признаване на правоспособност на отговорен актюер (Базов модул). При провеждането му присъстваха двама представители на дирекцията в качеството им на член на изпитната комисия и квестор.

B. Регулаторна дейност от компетентността на заместник-председателя, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”(заместник-председателя):

1. През отчетния период в Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор“ са разгледани и одобрени изменения и допълнения в Правилника за организацията и дейността на УПФ „Доверие“.

2. С оглед на нормативните си правомощия заместник-председателят издаде служебно през разглеждания период и следните решения:

2.1. Две решения за определяне на годишна база на минимална доходност от управлението на активите на задължителните пенсионни фондове за периода 30.09.2011г.-30.09.2013г. - по едно за универсалните и за професионалните пенсионни фондове.

2.2. Решение за утвърждаване на техническия лихвен процент и биометричните таблици за смъртност, които следва да се прилагат при изчисляване на пенсионните резерви към 31.12.2013 г. от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/ или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

В. Поднадзорни лица и нотификации

През разглеждания период няма настъпили промени в броя на лицензираните пенсионноосигурителни дружества (ПОД) и управляваните от тях пенсионни фондове. Всички 9 лицензирани ПОД са учредили и управляват по един от двата типа фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване (универсален и професионален), както и фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. Две ПОД управляват и доброволен пенсионен фонд по професионални схеми. Следователно, лицензираните 9 ПОД управляват общо 29 пенсионни фонда – 9 универсални, 9 професионални, 9 доброволни и 2 доброволни пенсионни фонда по професионални схеми, като единият от тях не осъществява дейност.

В периода 01.10.2013 г. – 31.12.2013 г. не са постъпвали уведомления от институции за осигуряване по професионални схеми на страни членки на Европейския съюз (ЕС), които възнамеряват да извършват дейност на територията на Република България, както и уведомления на местни ПОД, които възнамеряват да извършват дейност на територията на ЕС.

II. Адекватност на правната рамка, регламентираща допълнителното пенсионно осигуряване и промени в законовата и подзаконовата нормативна уредба

1. Във връзка със създадената съвместна работна група с Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО) за изработване на Закон за изменение и допълнение на КСО през отчетния период в Управление „Осигурителен надзор” бяха разгледани представените от асоциацията в края на м. октомври бележки по законопроекта.

2. През отчетния период са приети изменения и допълнения в Наредба № 9 на КФН от 19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партии (обн. в ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.). Изменена е уредбата на последващата оценка на притежаваните от пенсионните фондове акции и права, приети за търговия на Българска фондова борса, като е намален необходимият обем на сключените сделки, който позволява последващата оценка на емисиите акции и права да се извършва по среднопретеглената цена на сключените с тях сделки за предходния работен ден. Прецизирана е и нормата, уреждаща последващата оценка на инвестиционни имоти.

III. Надзорна дейност в областта на допълнителното пенсионно осигуряване

Надзорната дейност, която КФН, чрез Управление „Осигурителен надзор”, осъществява върху дейността на поднадзорните лица, се изразява в контрол за законосъобразност на дейността на ПОД, ФДПО и банките – попечители по КСО.

Надзорът се осъществява дистанционно и чрез проверки на място. Извършват се и документални проверки по жалби на осигурени лица и сигнали на ПОД.

А. Дистанционен надзор

Дистанционният контрол се осъществява на базата на финансовите отчети и справки за дейността на 9 ПОД, 28 ФДПО и 8 банки-попечители със следната периодичност на представяне:

- ежедневно – за дейността на ФДПО и банките-попечители;
- месечно, тримесечно и годишно – за дейността на ПОД и ФДПО.

Дистанционният контрол се осъществява в три основни направления – ежедневен контрол, периодичен контрол и мониторинг на интернет – страниците на ПОД.

Ежедневен контрол

КФН получава ежедневно по електронен път от ПОД справки и отчети за дейността на ФДПО, както и справки от банките-попечители. На базата на тези справки за периода бяха извършени над 1 750 ежедневни проверки и анализи на получената информация за дейността на ФДПО и банките - попечители относно законосъобразността на сключваните сделки с активите на пенсионните фондове, съотношението на инвестициите в отделни видове финансови инструменти спрямо активите на пенсионните фондове, начина на извършване на оценката на активите и правилното им отразяване в ПОД и по регистрите на банките - попечители. Също така се извършва контрол относно изменението на стойността на нетните активи, правилното отчисляване на инвестиционната такса във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и правилното определяне на броя дялове, съответстващ на постъпилите и изтеглени суми, на стойността на един дял, както и оповестяването на информация за стойността на един дял по реда и в сроковете, предвидени в Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН.

При осъществявания през четвърто тримесечие на 2013 г. дистанционен контрол са съставени 36 акта за установяване на административни нарушения на разпоредби по допълнително пенсионно осигуряване. С тях са установени общо 15 нарушения, като 14 от тях са нарушения на разпоредби на КСО и 1 нарушение на Наредба № 29 от 12.07.2006 г. на КФН.

Периодичен контрол

През разглеждания период бяха извършени 27 проверки на представените месечни и тримесечни финансови отчети и справки за дейността на всяко от деветте лицензирани ПОД и 84 проверки на представените месечни и тримесечни финансови отчети и справки за дейността на управляваните от пенсионните дружества ФДПО. В Общия наръчник за дистанционен надзор са определени нормативните и общите финансови показатели за дейността на ПОД и ФДПО, които се изчисляват и анализират при извършвания периодичен контрол. За всяко ПОД са установени равнищата на нормативно определените показатели като капиталова адекватност, ликвидност и др., чрез които се следи за законосъобразното осъществяване на дейността на ПОД. Същевременно са анализирани и общите финансови показатели, свързани с капитала, активите, приходите и разходите на ПОД, активите, участниците и доходността на пенсионните фондове.

Мониторинг на интернет – страниците на ПОД

През разглеждания период бяха извършени 27 ежемесечни проверки на електронните страници на ПОД във връзка със спазването на разпоредбите на КСО и Изискванията към съдържанието на рекламните и писмени информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните дружества по чл. 123и, ал. 2, чл. 180, ал. 2 и чл. 249 във връзка с чл. 180, ал. 2 от КСО. При проверките не са констатирани съществени

несъответствия или пропуски. В случай на установяване на някакви непълноти и неточности, те са отстранявани своевременно.

През отчетния период бяха изготвени 27 месечни и тримесечни аналитични доклади за дейността на всяко ПОД и управляваните от него ФДПО, както и 3 обобщени аналитични доклада.

Б. Проверки на място

През периода 01.10.2013 г. до 31.12.2013 г. са открити две общи проверки и една тематична проверка; завършена е една обща проверка и е продължено извършването на една тематична проверка, открити в предходен отчетен период.

Откритите през отчетния период общи проверки са за спазване разпоредбите на КСО и действащите подзаконови нормативни актове по допълнителното пенсионно осигуряване, а също така и на Закона за мерките срещу изпирането на пари.

За извършените общи проверки на място са изготвени констативни протоколи, с които са дадени общо 78 препоръки за подобряване на дейността на пенсионноосигурителните дружества. Най-голям брой са препоръките по отношение на инвестициите и инвестиционната дейност. С констативните протоколи са дадени и препоръки във връзка с: изпълнение на задължението за уведомяване на осигурените лица; дейността на служба вътрешен контрол; процедурите по разглеждане на жалбите на осигурените лица.

По време на извършените общи проверки са установени 8 административни нарушения на нормативни актове по допълнително пенсионно осигуряване.

През отчетния период са връчени 2 констативни протокола за приключили общи проверки и са съставени и връчени 8 АУАН за установени 6 нарушения на разпоредби на КСО (във връзка със завършила обща проверка, открита в края на предходното тримесечие).

Откритата през тримесечието тематична проверка на място е за привеждане дейността на пенсионноосигурително дружество в съответствие с изискванията на Наредба № 47 от 11.07.2012 г. на КФН. При проверката не са установени нарушения и изготвения констативен протокол е връчен на контролираното лице.

Извършването на една тематична проверка, открита в предходно тримесечие, ще продължи и в следващия отчетен период. Проверката е за проследяване спазването на разпоредбите на КСО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му по отношение финансово състояние, инвестиции, вземания и задължения на пенсионноосигурителното дружество и управляваните от него ФДПО.

В. Административно-наказателни производства и принудителни административни мерки

През периода от 01.10.2013 г. до 31.12.2013 г. в Управление „Осигурителен надзор“ са съставени 44 акта за установяване на административни нарушения на разпоредби по допълнително пенсионно осигуряване. С тях са установени общо 21 нарушения, като 19 от тях са нарушения на разпоредби на Кодекса за социално осигуряване, 1 нарушение чл.2, ал.5, т.1 от Наредба № 29 от 12.07.2006 г. на КФН и 1 нарушение на чл.6, ал.2, т.1 от Наредба №3 от 24.09.2003 г. на КФН.

През периода са издадени 43 наказателни постановлениякато пред съда са обжалвани 21 от издадените наказателни постановления, едно не е обжалвано и е влязло в законна сила. Към края на периода 21 от издадените наказателни постановления не са връчени.

През отчетния период в законна сила са влезли и 4 наказателни постановления, издадени в предишни периоди, по които съдилищата са се произнесли с решения и са потвърдили наложените административни наказания.

През отчетния период са постъпили 21 жалби срещу наказателни постановления, издадени от заместник-председателя на КФН, ръководещ Управление „Осигурителен надзор”. Административнонаказателните преписки по жалбите са окомплектовани с всички необходими документи и събрани доказателства. Изготвени са становища по жалбите и проекти на писма за изпращане на преписките на компетентния районен съд.

През периода от 01.10.2013 г. до 31.12.2013 г. са приложени 2 принудителни административни мерки спрямо пенсионноосигурителни дружества. С едната от приложените принудителни мерки ПОД е задължено да приеме за разглеждане, подадено от осигурено лице заявление за промяна на участие. С другата принудителна административна мярка на ПОД е дадено задължително предписание да прехвърли средствата на три осигурени лица във фонд за допълнително пенсионно осигуряване, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

Приложените принудителни административни мерки не са обжалвани и са изпълнени в определените срокове.

Г. Проверки по жалби и сигнали

В Управление „Осигурителен надзор” през периода 01.10.2013 г. до 31.12.2013 г. са постъпили 85 броя жалби, изпратени в КФН от осигурени лица, свързани с допълнителното пенсионно осигуряване и 15 сигнала от пенсионноосигурителни дружества.

По постъпилите жалби и сигнали от служители в дирекция „Осигурителен надзор” са изготвяни писма, с които са изисквани обяснения и документи по конкретните факти и обстоятелства. Извършени са проверки по получените в КФН документи и в срок са изготвени становища по всяка от жалбите. В становищата са анализирани установените факти по всеки конкретен случай и са направени изводи относно съответствието на действията на контролираните лица с нормативните изисквания. В становищата е направена преценка за основателността на оплакванията. В случаите, когато при проверката по документи е формирано основателно съмнение за извършено престъпление са изготвяни и изпращани до органите на прокуратурата сигнали за извършване на проверки по компетентност. През периода са изготвени и изпратени до районни прокуратури в страната сигнали за извършване на проверки във връзка с постъпили в КФН четири жалби от осигурени лица.

От служители на дирекция „Осигурителен надзор” своевременно са извършвани проверки по документи и по получените сигнали от пенсионноосигурителни дружества. При необходимост са изисквани допълнителни документи, с оглед изясняване на всички факти и извършване на преценка за законосъобразност на действията.

Във връзка с проверки по сигнали, при които е установено, че пенсионноосигурителни дружества неоснователно са отказали да приемат заявления за промяна на участие, подадени от осигурени лица, е приложена една принудителна административна мярка (ПАМ). Приложена е и ПАМ спрямо ПОД относно неоснователно прекратени процедури по прехвърляне на средства на осигурени лица.

И през отчетното тримесечие жалбите на осигурени лица и сигналите на ПОД са основно във връзка с промяната на участие и прехвърляне на средствата на лицата от един в друг фонд за допълнително пенсионно осигуряване.

Конкретни данни за постъпилите жалби от осигурени лица, сигнали и запитвания от ПОД, съставени актове за установяване на административни нарушения, издадени

наказателни постановления и производства по прилагане на принудителни административни мерки са представени в справка:

№ по ред	Вид	бр./лв.
1.	Постъпили жалби	85 бр.
2.	Постъпили сигнали	15 бр.
3.	Съставени АУАН	44 бр.
4.	Издадени НП	43 бр.
5.	Обжалвани НП	21 бр.
6.	Приложени ПАМ	2 бр.

IV. Други текущи дейности, свързани с допълнителното пенсионно осигуряване

A. Информационна дейност

Във връзка с регулярното осъществяване на функциите на Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор” през отчетния период са извършени и следните дейности по обобщаване, анализиране и оповестяване на резултатите от дейността на пенсионноосигурителния пазар в Република България.

1. Обобщиха се и се публикуваха на Интернет страницата на КФН:

1.1 резултатите от дейността по допълнително пенсионно осигуряване за третото тримесечие на 2013 г.;

1.2. данни за осигурените лица и натрупани средства във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 30.09.2013 г. по пол и възраст;

1.3. резултатите от промяна на участието и прехвърляне на средства на осигурени лица от един пенсионен фонд в друг за третото тримесечие и деветмесечието на 2013 г.

2. Изчислиха се и се обявиха данни за доходността на годишна база на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, постигната за 24 – месечния период, изтичащ на 30.09.2013 г.;

B. Участие в работата и сътрудничество с международни и европейски органи. Обмен на опит.

През отчетния период продължи дейността по сътрудничество между КФН (в частност - представители от Управление “Осигурителен надзор”) и различни международни и европейски органи в областта на допълнителното пенсионно осигуряване.

Продължи текущото участие на служители от Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор” в работата на Комитета по пенсионно осигуряване в професионални схеми, чрез подготовката на отговори по постъпили искания за информация, въпросници и преглед на изготвяните доклади и проекти.

Във връзка с проекти на Международната организация на пенсионните надзорни органи (IOPS) по четири аналитични документа са изготвени и предоставени бележки.

Чрез Националния статистически институт (НСИ) за целите на Евростат е предоставена информация за структурна бизнес статистика на доброволните пенсионни фондове за 2012 година.

През отчетния период служители от Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор” участваха и в:

➤ провеждане на тестово упражнение по чл. 89, параграф 2 от Регламент № 648/2012 относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на трансакции във връзка с временно освобождаване на пенсионните планове от задължението за клиринг по чл. 4 от регламента;

➤ изготвянето на коментари, които да подпомогнат формирането на позицията на Министерството на труда и социалната политика по предложението за Директива относно минималните изисквания за увеличаване на мобилността на работниците чрез подобряване на придобиването и запазването на допълнителни пенсионни права за заседания на РГ по социални въпроси и КОРЕПЕР.

В. Участие в работни групи

Представители на Дирекция “Регулаторни режими на осигурителния надзор” участват в следните междуведомствени работни групи:

➤ РГ № 13 “Социална политика и заетост” с водеща институция Министерство на труда и социалната политика;

➤ РГ № 26 “Финансови услуги” с водеща институция Министерство на финансите;

➤ Работната група за координация на системите за социална сигурност и професионалните схеми с водеща институция Министерство на труда и социалната политика;

В периода октомври-декември представители на Дирекция „Регулаторни режими на Осигурителния надзор” участваха в Консултативния съвет за оптимизиране на осигурителната система към министъра на труда и социалната политика.

Представител на управлението взе участие в проведеното на 13.11.2013 г. съгласно Инstrukция №1/21.02.2006 г. служебно разпределение на лицата, избрали фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

Г. Срещи с поднадзорните лица, други организации и органи, както и организиране или участие в публични и образователни инициативи

Представители на управление „Осигурителен надзор” участваха в среща с представители на Международния валутен фонд, проведена на 08.11.2013 г. относно развитието на небанковия финансов сектор в страната.

При приключването на извършените проверки се осъществяват срещи с управляващите и представляващи на проверените пенсионноосигурителни дружества, които се запознават с констатираните нарушения, проблеми и слабости, както и с дадените препоръки за подобряване на дейността им и недопускането на нови нарушения.

Д. Отговори на въпроси, изготвяне на указания, становища, въпросници, анкети, брошури, проучвания на обществените нагласи и други

Текущо в управлението постъпват редица запитвания, искания за изразяване на становище или предложения от ПОД, граждани или други държавни органи, които се проучват и анализират. В съответствие с естеството на въпросите те се разглеждат, както самостоятелно от компетентната дирекция в Управление “Осигурителен надзор”, така и съвместно от двете дирекции или в сътрудничество с други звена от КФН. След на поставените задачи се изготвят становища и/или отговори по всяка отделна преписка.

Е. Водене на регистрите на КФН

Експерти от Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор” текущо анализират и проверяват предоставяната от поднадзорните лица информация във връзка с изготвянето на разпореждания за вписване на нормативно установените обстоятелства във водените от КФН публични регистри: на пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях пенсионни фондове, на професионалните схеми и на осигурителните посредници. Едновременно с това експерти от Дирекция “Осигурителен надзор” постоянно следят информацията за влизането в сила на издадените от заместник – председателя наказателни постановления и заповеди за приложени принудителни административни мерки. В резултат, през отчетния период са изготвени общо 83 броя разпореждания за вписване на съответните обстоятелства във водените от Комисията за финансов надзор публични регистри.

Ж. Приходи на КФН

В съответствие с действащите вътрешни правила за организацията и отчетността на собствените приходи на КФН експерти от Управление “Осигурителен надзор”, Дирекция “Осигурителен надзор”, осъществяват текущ контрол и предприемат действия за събиране на дължимите суми по влезлите в законна сила наказателни постановления и такси за осъществяване на общ финансов надзор. Към 31.12.2013 г. не са отчетени просрочени вземания.

V. Развитие на пазара на допълнителното пенсионно осигуряване

1. Пенсионноосигурителни дружества

Към 31.12.2013 г. балансовите активи на деветте пенсионноосигурителни дружества (ПОД) възлизат на 231 734 хил. лв. В сравнение с 31.12.2012 г. балансовите активи на ПОД нарастват с 36 871 хил. лв. или с 18,92 на сто.

Регистрираният и внесен капитал на ПОД към 31.12.2013 г. е в размер на 74 614 хил. лв. Собственият капитал (капиталовата база) възлиза на 142 365 хил. лв., като в сравнение с 31.12.2012 г. нараства с 17 108 хил. лв. поради реализираната общо от дружествата печалба за 2013 г.

Към края на годината капиталовата адекватност на ПОД е на сравнително високо равнище. Общо за всички ПОД тя е 316,37 %, което значително надхвърля нормативно определения размер от не по-малко от 50 на сто от минималния капитал. Ликвидните средства на ПОД надвишават текущите задължения, като съотношението между тях е 18,48.

Заделените резерви за гарантиране на минимална доходност към 31.12.2013 г. са 71 557 хил. лв., като за едногодишен период нарастват с 14 063 хил. лв.

Общите приходи на ПОД към края на 2013 г. възлизат на 130 127 хил. лв., с 16 524 хил. лв. повече в сравнение с отчетените приходи за 2012 г.

Приходите от такси и удържки заемат основен дял от 82,76 на сто в общите приходи на ПОД (в сравнение с 81,84 на сто дял в общите приходи на дружествата за 2012 г.). С по-малък дял са приходите от управление на собствени средства – 12,47 на сто, следват приходите от управление на специализирани резерви – 4,76 на сто.

Общите разходи на ПОД към края на 2013 г. възлизат на 89 637 хил. лв., което представлява увеличение с 11 166 хил. лв. в сравнение с отчетените разходи за 2012 г. Увеличение се забелязва при разходите по икономически елементи и при разходите за инвестиране на специализирани резерви. При разходите за управление на собствени

средства се наблюдава спад с 2 302 хил. лв. в сравнение с тези за 2012 г. Намаление с 1 310 хил. лв. се наблюдава и при разходите за заделяне на специализирани резерви.

Пенсионноосигурителните дружества приключват 2013 г. с финансов резултат преди данъци печалба в размер на 40 490 хил. лв. Към 31.12.2013 г. ПОД реализират положителен нетен финансов резултат от 36 888 хил. лв., като увеличението му спрямо предходната година е 16,54 на сто.

2. Фондове за допълнително пенсионно осигуряване

Брой на осигурените лица

Към 31.12.2013 г. във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване (ФДПО) са осигурени 4 188 165 лица. Нарастването на този показател спрямо 31.12.2012 г. е с 95 663 лица или с 2,34 на сто и е в резултат основно от увеличението на осигурените лица в универсалните пенсионни фондове (УПФ). Към края на 2013 г. в УПФ се осигуряват 3 330 031 лица, което представлява нарастване с 90 630 лица или 2,80 на сто за една година. Ръст се отчита и при професионалните пенсионни фондове (ППФ) и фондовете за доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми (ДПФПС), където броят на осигурените лица нараства със съответно 5 783 лица (2,26 на сто) и 403 лица (6,93 на сто). През разглеждания период броят на осигурените лица в доброволните пенсионни фондове (ДПФ) намалява с 1 153 лица, което представлява спад от 0,20 на сто спрямо 31.12.2012 г. Следва да бъде отбелязано, че 2013 г. е петата поредна година, в която се отчита намаляване в броя на осигурените в ДПФ лица. Тъй като през последните години, с изключение на 2010 г., се наблюдава ръст в разполагаемия доход на домакинствата, отчетеното намаление на осигурените в ДПФ лица може да бъде обяснено с високия дял на разходите за текущо потребление и ниската склонност на лицата към формиране на пенсионни спестявания във фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

Не се наблюдават съществени промени в структурата на разпределение на осигурените лица между фондовете за допълнително пенсионно осигуряване спрямо 31.12.2012 г. Дяловете на УПФ и ДПФПС нарастват съответно с 0,35 пункта и 0,01 пункта, дялът на ППФ остава без промяна, а в ДПФ - намалява с 0,36 пункта спрямо 31.12.2012 г. Най-голяма част от осигурените лица са съсредоточени в универсалните пенсионни фондове (79,51 на сто). Към 31.12.2013 г. лицата, осигурени в доброволните и професионалните пенсионни фондове, заемат съответно дял от 14,08 на сто и 6,26 на сто в структурата на разпределение на осигурените лица. Най-малък остава дялът на осигурените в доброволните пенсионни фондове по професионални схеми – едва 0,15%.

Броят на новоосигурените лица във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване за периода 01.01.2013 г. – 31.12.2013 г. е 122 213. Този показател бележи намаление с 5,15 на сто в сравнение с предходната година, когато броят на новоосигурените във ФДПО е бил 128 855 души. Най-голяма част, 93 986 лица или 76,90 на сто от новоосигурените през годината лица са съсредоточени в УПФ. Следват ДПФ, където новоосигурените лица са 16 436 (13,45 на сто), ППФ – с 11 257 (9,21 на сто) и ДПФПС – с 534 (0,44 на сто) привлечени нови членове.

Балансови активи

Активите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване по балансова стойност към 31.12.2013 г. възлизат на 6 821 068 хил. лв. В сравнение с 31.12.2012 г. увеличението им е с 1 111 848 хил. лв. или с 19,47 на сто. С най-голям относителен дял в балансовите активи на всички фондове, както и към 31.12.2012 г., са балансовите активи на универсалните пенсионни фондове – 80,29 на сто, следвани от доброволните – 9,91 на сто, професионалните – 9,69 на сто и доброволните фондове по професионални схеми – 0,11 на сто. В резултат на по-високите темпове на нарастване на активите на УПФ, дялът на този вид фондове в общите активи на ФДПО в сравнение с 31.12.2012 г. се разширява с още 1,34 процентни пункта за сметка на дяловете на ДПФ и ППФ.

Нетни активи

Към 31.12.2013 г. нетните активи на ФДПО са в размер на общо 6 809 136 хил. лв. От тях 5 467 464 хил. лв. са тези на универсалните пенсионни фондове. Нетните активи на професионалните пенсионни фондове са 659 910 хил. лв., на доброволните пенсионни фондове – 674 602 хил. лв. и на доброволните пенсионни фондове по професионални схеми – 7 160 хил. лв.

Размерът на нетните активи на ФДПО нараства с 19,84 на сто през последната година. Това увеличение се дължи на постъпленията от осигурителни вноски (933 032 хил. лв.) и на дохода от инвестиране на средствата (361 742 хил. лв.).

Темпът на изменение на активите е различен по видове фондове, като при УПФ нарастването е с 21,85 на сто, при ППФ – 15,99 на сто и при ДПФ – 8,74 на сто. Нарастването на активите на единствения, осъществяващ дейност, доброволен пенсионен фонд по професионални схеми, е най-голямо – 31,76 на сто.

Пазарните дялове на отделните дружества, на база размер на управляваните нетни активи на пенсионните фондове, не се променят съществено през разглеждания период. Пенсионноосигурителното дружество, което има най-голям пазарен дял заема 29,51 на сто по отношение на управляваните нетни активи, а това с най-малък пазарен дял – 0,59 на сто.

Брутни постъпления от осигурителни вноски

Брутните постъпления от осигурителни вноски във ФДПО през 2013 г. възлизат на 933 032 хил. лв. Сравнени с постъпленията за 2012 г. те се увеличават с 96 754 хил. лв. или 11,57 на сто. Отчетеният ръст се дължи основно на постъпленията от осигурителни вноски в УПФ. През 2013 г. в универсалните фондове, под формата на осигурителни вноски, са постъпили 794 211 хил. лв., а увеличението спрямо 2012 г. е в размер на 91 353 хил. лв. или 13,00 на сто. При останалите видове фондове също се наблюдава прираст на постъпленията от осигурителни вноски спрямо 2012 г. В Таблицата е направено сравнение на постъпленията от осигурителни вноски във ФДПО през 2013 г. спрямо 2012 г.:

Показател, период	Постъпления от вноски в хил. лв. за 2012 г.	Постъпления от вноски в хил. лв. за 2013 г.	Увеличение на постъпленията в хил. лв.	Процентно увеличение на постъпленията
ФДПО				
ППФ	75 354	78 175	2 821	3,74%
УПФ	702 858	794 211	91 353	13,00%
ДПФ	56 681	59 148	2 467	4,35%
ДПФПС	1 385	1 498	113	8,16%
ОБЩО	836 278	933 032	96 754	11,57%

Инвестиции

Инвестираните средства от фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 31.12.2013 г. са на обща стойност 6 183 867 хил. лв., като в сравнение с края на предходната година нарастват в абсолютен размер със 727 709 хил. лв., което представлява ръст от 13,34 на сто. Към 31.12.2013 г. най-голяма част от инвестициите на ФДПО са в държавни и държавно гарантирани дългови ценни книжа – 37,89 на сто. Дяловите ценни книжа са на втора позиция с относителен дял от 25,61 на сто, следвани от инвестициите в корпоративни облигации (19,81 на сто), банковите депозити (11,69 на сто), инвестиционните имоти (3,03 на сто), общинските облигации (1,93 на сто), и ипотечните облигации (0,04 на сто). При

сравнение на агрегирания инвестиционен портфейл на пенсионните фондове към 31.12.2013 г. с този към 31.12.2012 г. най-голям ръст се забелязва в относителния дял на дяловите ценни книжа (акции, права и дялове) – 5,88 процентни пункта и инвестициите в държавни и държавно гарантирани дългови ценни книжа – 2,57 пункта. Намалението е най-добре изразено при банковите депозити и корпоративните облигации, чийто относителен дял се свива със съответно 4,96 пункта и 2,62 пункта.

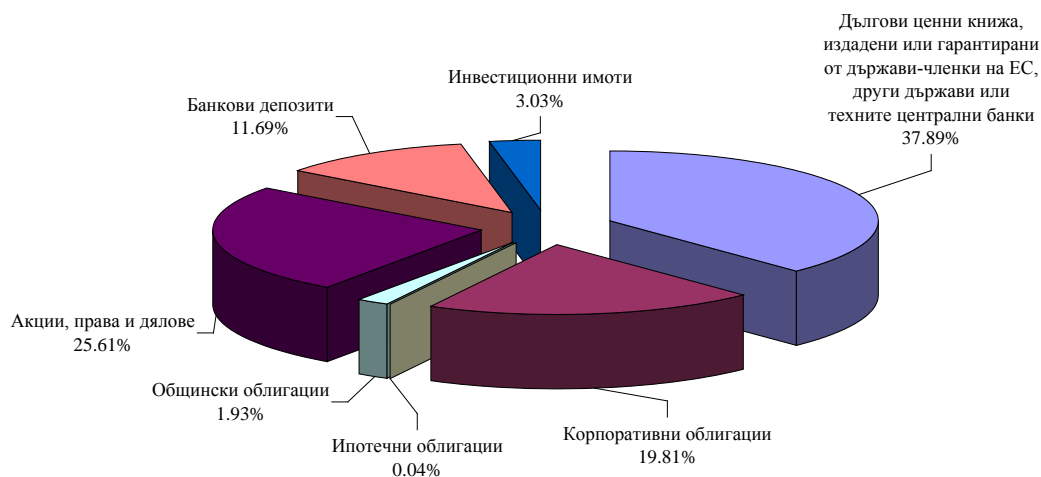
Съотношението между инвестираните средства и общия размер на балансовите активи на ФДПО към 31.12.2013 г. е 90,66 на сто, като разликата до 100% е за сметка на наличните парични средства и краткосрочните вземания, които са съответно 579 718 хил. лв. (8,50 на сто) и 57 483 хил. лв. (0,84 на сто). Стойността на това съотношение в сравнение с 31.12.2012 г. (95,57 на сто) намалява с 4,91 пункта, което се дължи на увеличението на относителния дял на паричните средства. Отчетеното към 31.12.2013 г. ниво на относителния дял на паричните средства е необичайно високо и доколкото не е свързано с осигуряване на ликвидност е признак за наличието на проблеми в управлението на инвестициите на ФДПО.

В представената по-долу таблица е направено сравнение между структурата на инвестиционните портфейли на ФДПО към 31.12.2012 и към 31.12.2013 г.:

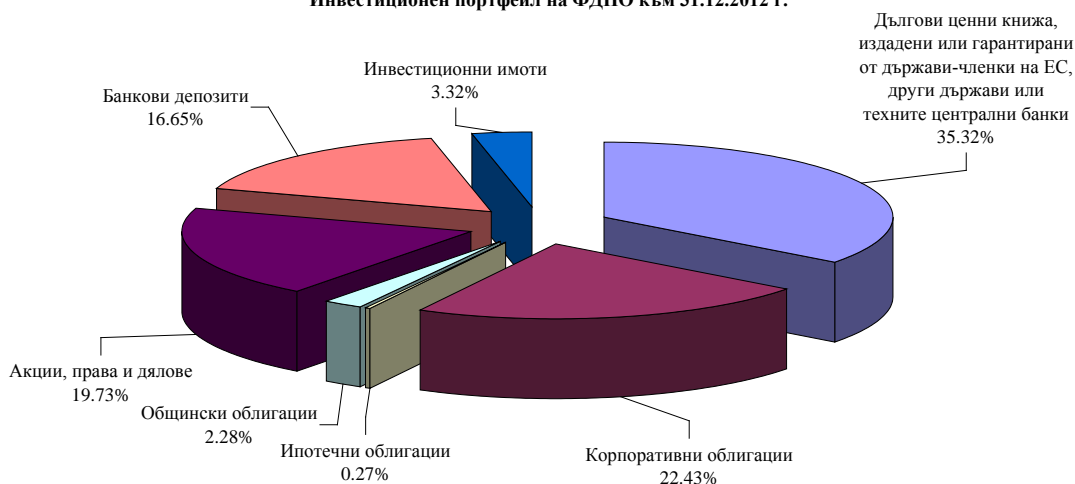
Структура на инвестиционния портфейл на ФДПО

№	Инвестиционни инструменти	31.12.2013	31.12.2012	Изменение
1	Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки на ЕС, други държави или техните централни банки	37,89	35,32	2,57
2	Корпоративни облигации	19,81	22,43	-2,62
3	Ипотечни облигации	0,04	0,27	-0,23
4	Общински облигации	1,93	2,28	-0,35
5	Акции, права и дялове	25,61	19,73	5,88
6	Банкови депозити	11,69	16,65	-4,96
7	Инвестиционни имоти	3,03	3,32	-0,29
	Инвестиции общо	100,00	100,00	0,00

Инвестиционен портфейл на ФДПО към 31.12.2013 г.

Инвестиционен портфейл на ФДПО към 31.12.2012 г.

Очерталата се тенденция за постоянно нарастване на инвестициите на ФДПО в чужбина продължава и през разглеждания период. Към 31.12.2013 г. стойността на инвестираните средства в ценни книжа, регистрирани за търговия на чуждестранни регулирани пазари достига до 3 019 966 хил. лв., което представлява увеличение с 671 820 хил. лв. или 28,61 на сто за годината. В структурата на чуждестранните инвестиции, с най-голям относителен дял са държавните и държавно гарантирани дългови ценни книжа (51,05 на сто). На следващо място са корпоративни облигации и дяловите ценни книжа, които формират съответно 25,88 на сто и 19,38 на сто от общата сума на чуждестранните инвестиции на ФДПО. Останалите 3,69 на сто представляват инвестиции в чуждестранни общински облигации.

Доходност и риск

Данните за постигнатата доходност от управление на активите на ФДПО за 2013 г. са както следва:

Годишна доходност за 2013 г.:	УПФ	ППФ	ДФФ	ДФФПС
Немодифицирана претеглена доходност	4,73%	5,30%	6,35%	6,52%
Средноаритметична доходност	4,65%	5,24%	6,86%	6,52%
За отделните фондове варира от - до	3,07% 6,34%	3,28% 6,91	3,37% 12,33%	-

За сравнение следва да отбележим, че за разглеждания период НСИ отчита дефлация от 1,59 на сто.

Стойностите на стандартното отклонение на доходността за 2013 година са в границите от 0,95 на сто до 9,50 на сто. Най-рисково са инвестираните активите на доброволните пенсионни фондове, където стандартното отклонение е в интервала 1,03-9,50 на сто, следвани от професионалните фондове (стандартното отклонение от 1,09 до 8,37 на сто). Най-малки са колебанията в стойността на един дял при универсалните фондове, където стандартното отклонение варира от 0,95 до 4,23 на сто.

Постигнатата доходност при управление на активите на ФДПО за 24-месечния период 30.12.2011 г. – 30.12.2013 г. на годишна база е съответно:

Доходност за периода 30.12.2011 г. - 30.12.2013 г. на годишна база:	УПФ	ППФ	ДПФ	ДФФС
Немодифицирана претеглена доходност	6,09%	6,19%	7,21%	5,86%
Модифицирана претеглена доходност	6,22%	6,27%	7,22%	5,86%
За отделните фондове варира от - до	4,12%	4,15%	5,59%	-
	7,56%	7,61%	8,70%	

През разглеждания 24-месечен период всички пенсионни фондове отчитат положителна доходност. Обявената инфлация от НСИ за двугодишния период на годишна база е 1,29%.

Към края на всяко тримесечие заместник-председателят на КНФ определя минималната доходност, която трябва да е постигната при управлението на активите на задължителните пенсионни фондове. През 2013 г. няма задължителни фондове с доходност под минималната. Не са налице и случаи на постигната доходност над определената горна граница, в които КСО изисква да бъде заделен резерв за гарантиране на минимална доходност.